ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента
Чурікової-Кушнір Ольги Дмитрівни
на дисертацію Ірини Миколаївни Хомич
«Формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом»,
представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання
спеціалізованою вченою радою Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Актуальність дослідження І.М. Хомич зумовлено значними змінами в теорії та практиці мистецької освіти, спрямованими на демократичні перетворення в сучасному суспільстві України. Нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців у галузі мистецької освіти пов'язані зі створенням умов для глобалізації та інтернаціоналізації освітнього простору, що зумовлює взаємообмін, трансформацію та екстраполяцію сучасних педагогічних доктрин. Саме тому актуальною проблемою сьогодення є пошук шляхів наповнення процесу фахової підготовки студентів суб'єктним змістом, що сприяє нарощуванню творчого потенціалу особистості.

З огляду на це, дисертаційне дослідження І.М. Хомич спрямоване на розкриття проблеми ефективної фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, а саме формування в них готовності до педагогічної взаємодії в процесі керівництва творчим навчальним колективом. Адже оптимально налаштована педагогічна взаємодія керівника хору і виконавців дозволяє спрямовувати практичну діяльність на створення умов для саморозвитку суб'єктів учіння, формування і розвиток культурних потреб та здібностей всіх учасників навчального процесу, на формування особистості майбутнього вчителя, здатного до постійного творчого зростання.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Високий ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і результатів дослідження Ірини Миколаївни підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження; системним аналізом матеріалів; різноманітністю теоретичної бази.

Науковий апарат дисертаційного дослідження – об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна – сформульовано кваліфіковано. Структура і логіка розгортання дослідницького пошуку переконлива: від розгляду методологічних засад і визначення сутності ключових понять до апробації методики формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом.

До наукових результатів дослідження І.М. Хомич, що дають підстави кваліфікувати його як новий науковий напрям, відноситься окреслення сутності, змісту і структури готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до педагогічної взаємодії з хором, визначення компонентної структури, критеріїв, показників та рівнів сформованості даного феномена, розробка методики готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом.

Дисертантом удосконалено методичне забезпечення організації педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом у педагогічних університетах, подальшого розвитку отримала концепція особистісного розвитку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі диригентсько-хорового навчання, шляхи організації самостійної хормейстерської роботи студентів факультетів мистецтв.

Виокремленні автором у дослідженні основні теоретико-методичні положення дозволили дисертантці обґрунтувати, що готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до педагогічної взаємодії сформована з таких

підструктур як мотиви, позитивні установки стосовно педагогічної професії, здібності та важливі риси характеру особистості, набуті знання, навички, досвід та спрямованість студента на подальшу професійну діяльність.

За врахування умов гуманістичної освітньої орієнтації підкреслено, що учасники педагогічної взаємодії виступають паритетними, рівноправними партнерами, що дозволило автору роботи визначити педагогічну взаємодію керівника хору з виконавцями як *складне, цілісне, особистісне, динамічне утворення, що спрямовує майбутніх учителів музики на успішне співробітництво, оптимальну, цілеспрямовану спільну музично-педагогічну діяльність.*

Важливими складовими структури готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії визначено: *мотиваційно-орієнтаційний, компетентнісно-операційний, комунікативно-рефлексивний, творчо-проективний компоненти*, які обумовлені дослідженням особистісних, фахово значущих якостей вчителя музичного мистецтва, важливих для успішного здійснення ним вокально-хорової роботи з учнями, що забезпечує вмотивованість і цілеспрямованість, осмисленість і цілісність, ефективність і результативність дій щодо досягнення цілей мистецької діяльності.

У дисертаційному дослідженні І.М. Хомич розроблено й апробовано *педагогічні умови* організації педагогічної взаємодії керівника з навчальним хоровим колективом, а саме: забезпечення активної зацікавленості майбутніх учителів музики професійною взаємодію з навчальним хоровим колективом; застосування комплексу сучасних інтеграційних засобів здобуття музичної інформації (мультімедіа, аудіо-, відеотехніка, відвідування вистав, фестивалів, концертів) щодо участі в організації самостійної навчальної діяльності; запровадження шляхів адаптації майбутніх учителів музики до використання вокально-хорових і диригентських навичок у практичній діяльності.

Дисертантом вибудовано методичну модель підготовки майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом,

що включає: мету дослідження, наукові підходи, основні функції, принципи мистецького навчання, компонентну структуру означеного феномена, педагогічні умови. У моделі закладені методи підготовки до продуктивної педагогічної взаємодії з хором, визначено етапи формування готовності майбутнього вчителя музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом.

Процес формування готовності до педагогічної взаємодії керівника з навчальним хоровим колективом складається з послідовних етапів педагогічної роботи, а саме: перший етап – *інформаційно-аналітичний*, другий – *фахово-продуктивний*, третій – *ціннісно-саморегулятивний*, четвертий – *усвідомлено-креативний*. Розроблена методика формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з хором має варіативний характер, що передбачає гнучкість освітнього процесу, що відповідає потребам особистості.

Достовірність отриманих І.М. Хомич експериментальних результатів забезпечується реалізацією комплексної методики дослідження, що є адекватною його меті, завданням, логічній структурі та науковому апарату дисертації. Якісний та кількісний аналіз отриманих у результаті педагогічних контрольних зрізів отриманих даних засвідчив позитивні зміни показників рівнів сформованості готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з хором та довів ефективність розробленої експериментальної методики, а статистична обробка отриманих даних підтвердила достовірність результатів дисертаційного дослідження.

Вірогідність і аргументованість результатів дослідження забезпечується методологічним і теоретичним обґрунтуванням його вихідних позицій; музикознавчим та психолого-педагогічним аспектами; використанням комплексу взаємопов'язаних методів, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження; дослідно-експериментальною роботою; результатами кількісної та якісної експериментальної перевірки розроблених методичних рекомендацій; позитивними наслідками впровадження в освітній процес

факультетів мистецтв педагогічних університетів розроблених методичних рекомендацій.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертаційного дослідження є ґрунтовними, вони свідчать про виконання поставлених завдань дослідження.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Основні теоретичні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження достатньо повно висвітлені в 9 одноосібних науково-методичних публікаціях автора, 6 з яких представлено в провідних фахових виданнях України з педагогіки й 1 стаття в зарубіжному науковому виданні, а також оприлюдненні на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Автореферат дисертації повністю відповідає її основному змісту.

Оцінка змісту й оформлення дисертації та автореферату

Дисертація та автореферат написані й оформлені згідно з вимогами пунктів 9,11,12 «Порядку присудження наукового ступеня та присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (постанова Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013р.).Стиль викладу в них матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій доступний для сприйняття. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. У авторефераті основні положення дисертації викладені повно й досконало. Наукові положення й висновки, наведені в авторефераті, належним чином розкриті й обґрунтовані в рукописі дисертації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження І.М. Хомич, у дискусійному плані висловлюємо деякі зауваження та побажання.

1. Розглядаючи у першому розділі теоретико-методологічний аспект означеної проблеми автор аналізує наукові праці та залучає достатньо великий об'єм наукового матеріалу. Однак, на наш погляд, варто було б ширше показати досвід зарубіжних учених у вирішенні проблеми організації педагогічної взаємодії керівника з хоровим колективом.

2. Відомо, що практична робота з навчальним хоровим колективом студентів включає широке використання медіа-засобів. Хоча мультимедійні засоби навчання у вищій школі не можуть замінити викладача, але їх використання сприяє удосконаленню й урізноманітненню діяльності педагога, що підвищує продуктивність освітнього процесу. Уважаємо, що доцільно було б більше уваги звернути на ефективне застосування медіа-засобів у диригентсько-хоровій роботі.

3. На характер педагогічної взаємодії керівника з навчальним хоровим колективом певною мірою впливає виважено підібраний, різноманітний хоровий репертуар, тому як на його базі накопичуються музично-теоретичні знання, розвиваються вокально-хорові навички, складається художньо-виконавський напрям хору. А головне – розуміння, побудоване на умовах діалогу. На нашу думку, в дисертації бажано було б більше уваги приділити цьому питанню.

4. Дослідно-експериментальна робота з формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом досить повно висвітлює серії експериментальних завдань, серед яких доцільно було б виокремити завдання на стимулювання студентів до творчого впровадження новаторських прийомів та засобів формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом.

5. У роботі досить обширно висвітлені висновки до кожного з розділів дисертації. На нашу думку, варто було більш стисло викласти основні результати розділів, що дало б можливість отримати чіткі уявлення про наукові здобутки автора на кожному з етапів дисертаційного дослідження.

Втім, всі висловлені зауваження мають рекомендаційний характер і є додатковим доказом самостійності індивідуального науково-пошукового стилю дисертанта, що дає змогу зробити наступний загальний висновок.

Загальний висновок

Враховуючи актуальність, новизну, завершеність, самостійність і цілісність дисертації «Формування готовності майбутніх учителів музики до педагогічної взаємодії з навчальним хоровим колективом», вагомий внесок дослідника в теорію і практику сучасної мистецької освіти, зміст і оформлення результатів якої відповідають стандартним вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24 липня 2013 р., а її автор Ірина Миколаївна Хомич заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання.

Офіційний опонент
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музики факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича О.Д. Чурікова-Кушнір

Підпис Чурікової-Кушнір О.Д. засвідчую
Начальник відділу кадрів Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича
"31" 05 2018 р